

Year in review 2023

Антимонопольне та конкурентне право

ARZINGER 20 YEARS

ДІЯЛЬНІСТЬ АМКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

На початку повномасштабного вторгнення російської федерації діяльність Антимонопольного комітету України («АМКУ», «Комітет») було призупинено. Однак, з літа 2022 року АМКУ адаптувався до вимог здійснення діяльності під час війни і станом на сьогодні працює в штатному режимі.

ЗМІНА КЕРІВНИЦТВА: 6 вересня 2023 року **Павла Кириленка** було призначено новим головою АМКУ.

Утім, зміна керівництва жодним чином не вплинула на активну діяльність АМКУ. В одному з нещодавніх [інтерв'ю](#), новий очільник розповів про сфери, на яких зараз зосереджений Комітет під його керівництвом:

- контроль за сферами, до яких дотичні великі бізнесмени (т. зв. олігархи),
- приватизація державних активів, та
- контроль на концентраціях.

АНТИМОНОПОЛЬНА РЕФОРМА

9 липня 2023 року Парламентом України **ухвалено законопроект 5431 («Реформа»)** про впровадження довгоочікуваної антимонопольної реформи в Україні. 12 вересня 2023 року законопроект було підписано Президентом України.

Реформа була розроблена відповідно до вимог статті 256 Угоди України про Асоціацію з ЄС та спрямована на приведення українського антимонопольного законодавства у відповідність до *acquis communautaire* ЄС.

Серед іншого, **ключові зміни та нововведення стосуються наступного:**

- зміни до процедури контролю за концентраціями між компаніями;
- вдосконалення процедури leniency та settlement для звільнення від відповідальності у справах про антиконкурентні узгоджені дії та зловживання монопольним становищем;
- запровадження солідарної та субсидіарної відповідальності за порушення антимонопольного законодавства;
- порядку проведення перевірок компаній органами АМКУ;
- впровадження затвердженого порядку розрахунку розмірів штрафів.

Реформа набула чинності з 1 січня 2024 року.

Більш детальний аналіз Реформи доступний за [посиланням](#).

КОНТРОЛЬ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЯМИ

АКТИВНА РОБОТА АМКУ.

Розгляд заяв про надання дозволу на концентрації залишається одним з основних напрямів роботи АМКУ (у 2023 році було **розглянуто більше 500 заяв**).

ЗМІНИ У РОЗРАХУНКУ ПОРОГОВИХ ПОКАЗНИКІВ:

- Реформа нарешті впроваджує **можливість виключення показників продавця при розрахунку порогових показників**, перевищення яких передбачає отримання обов'язково дозволу АМКУ на трансакцію.
- З 1 січня 2024 року показники контролюючого продавця та інших пов'язаних компаній не включаються у розрахунок порогових показників **за умови, що:**
  - (1) об'єкт придбання немає (прямо/ опосередковано) активів в Україні, **та**
  - (2) об'єкт придбання (з урахуванням підконтрольних йому компаній) не здійснював господарську діяльність на території України протягом останніх двох фінансових років та році здійснення концентрації.

СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА:

- Попри те, що на практиці АМКУ вже почав застосовувати підходи ЄС щодо кваліфікації створення повнофункціональних (англ. *full-function*) та неповнофункціональних (англ. *пол- full-function*) підприємств, на законодавчому рівні це закріплено не було.
- У свою чергу, Реформа усуває цю прогалину та створення повнофункціональних підприємств вже однозначно кваліфікуються як **«концентрація»**, а неповнофункціональних – як **«узгоджені дії»**.
- Відповідно, в залежності кваліфікації відрізняються критерії оцінки необхідності отримання дозволу АМКУ на створення таких підприємств.

МОНІТОРИНГ ГЛОБАЛЬНИХ УГОД:

- Комітет активно відслідковує рішення Єврокомісії та публікації про закордонні багатомільйонні трансакції компаній з метою подальшої перевірки на предмет необхідності дозволу АМКУ в Україні.
- Наприклад, у жовтні 2023 р. іноземні компанії **BASF S.E.** та **LetterOne Holdings SA** було [оштрафовано](#) в загальному розмірі на **50 млн грн** за спільне створення компанії Wintershall DEA AG. без отримання попереднього дозволу АМКУ.
- Про зазначену угоду Комітету стало відомо **з відповідного рішення Європейської комісії** про надання дозволу на концентрацію.

РОЗСЛІДУВАННЯ

ЗМОВИ НА ТОРГАХ

- Під час воєнного стану ця категорія розслідувань залишається в основному фокусі АМКУ.
- Під особливу увагою перебувають торги стосовно **приватизації державних активів, державні замовлення лікарських засобів, будівництва та закупівель послуг у сфері енергетики.**

АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ ТА ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ СТАНОВИЩЕМ

- 2023 рік не відзначився знаковими справами щодо антиконкурентних узгоджених дій (змов) та зловживань монопольним становищем.
- Водночас після зміни керівництва АМКУ оголосив про стадію **систематизації та завершення розслідувань щодо:**
  - найбільшого виробника курятини в Україні,
  - найбільшого дистриб'ютора тютюнових виробів,
  - компаній - постачальників газу та електроенергії, та
  - дій найбільших виробників фармацевтичних засобів щодо обмеження доступу дистриб'юторів на ринок.

Зокрема, вже у листопаді 2023 року, АМКУ надав обов'язкові до розгляду [рекомендації](#) фармацевтичним компаніям **Teva** (Ізраїль), **Acino** (Швейцарія), **Sanofi** (Франція), **Servier** (Франція), а також іншим 45 компаніям щодо запобігання можливостей для дистриб'юторів купувати та продавати їхні товари на ринку.

Отже, очікуються рішення/нові розслідування щодо учасників вищезгаданих ринків.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОРУШЕННЯ

- Кількість та розміри штрафних санкцій за ненадання інформації та документів на запити продовжують зростати. Нагадуємо, що у разі ненадання документів/надання не у повному обсязі/надання недостовірної інформації у відповідь на вимогу АМКУ, на компанії накладаються **штрафи у розмірі до 1% від річного доходу.**
- Зокрема, у році 2023 АМКУ наклав [штраф](#) у розмірі **36 млн грн** на компанію за ненадання повного переліку осіб, пов'язаних з нею відносинами контролю.

ПРІОРИТЕТИ АМКУ НА 2024 РІК

Діяльність компаній на наступних ринках визначено Комітетом як пріоритетні на 2024 рік:

енергетики,

будівництва,

пального та нафтопродуктів,

залізничного транспорту,

соціально значущих продовольчих товарів,

лікарських засобів та їх аналогів.